

ZOMBOR és VIDÉKE

BACS-BODROGH MEGYEI POLITIKAI LAP.

Szerkesztőség: Csihás Benő-utca 91. szám.
Kiadóhivatal: Oblát Karoly könyvnyomdája.

Felolvasó szerkesztő:
Dr. DONOSZLOVITS VILMOS.

Egész évre 12 kor., félfévre 6 kor., negyedévre 3 kor.
Egyes szám ára 16 fillér.
Helyesíték minden vasárnap és csütörtökön.

Czimkórság.

Volt a hetvenes éveknek a fővárosban egy tipikus vendégloose. Arról volt nevezetes, hogy sem helyisége, sem ételle, sem itala nem volt kiváló, és az emberek mégis csak úgy rajzoltak a helyiségebe hogy egy parányi helyet kaphassanak. A vonzerőt képezte a vendégloos ravaszsága. Megállt az ajtóban, s minden egyes belépőt, megtisztelt azzal, hogy a rangfokozatának megfelelő czimzését egy fokkal feljebb emelte. A hadnagyot úgy fogadta, hogy jó napot főhadnagy úr, s kit a tekintetes czim megillet — nagyságot; a ki pedig nagyságos úr volt — méltóságos rangra emelkedett. Az ostobasággal járó emberi hiúságra alapított az ügyes vendégloos, s talán ettől tanulta el annak idején Tisza Kálmán, mint kormányelnök, miként lehet olcsó szerrel magának nagy pártot teremteni. Abban a korrupciós korszakban kezdődött a rendjelhullás. Abban az időben lett az országgyűlési képviselő nagyságos úr. Sem a törvény, sem a királyi kegy nem emelte azzá. Ezenkívül pedig nem létezik factor, a

kinék meg volna adva a jog, hogy valakiből nagyságos urat csináljon. Azt mondják a miniszterium is nagyságotja az országgyűlési képviselőt. Ez igaz lehet, de ez az abuzus nem kvalifikálja az illetőt nagyságossá, sőt azt bizonyítja, a mit fenn mondtunk a vendégloosról, s utánzójáról. Az említett korban honosult meg a társadalmi életet rideggé átalakító szokás, hogy az intim jó barátság a servus nagyságos úr, hogy vagy méltóságos úram szövegekkel devalválva lett. Az önámítás szülte ilyen rangemelkedés természetes következménye lett, hogy az addig demokratikus szellemű közgyűlési termek levegője a czimkórság fekélyeivel telt meg, s a szeryilizmusra hajló elemek a közgyűlés fogalmát összetévesztették az alkalmi csoportosulással, — a melyet a főispán mint szuverén önkénye dirágál! »Méltóságos főispán úr! Tisztelt törvényhatósági bizottság!« Ez a megszólítás járta és járja oly ajkakra most is, — a melyek a hódolás és szolgaság megnyilatkozására szoktak kinyitani Sőt odáig is fajult egynemely de-

rékban meggörcsültnek lakáj modora, hogy azt mondja: Méltóságos báró Főispán úr! Még csak az maradt hátra: Méltóságos Báró, Nagybirtokos Főispán úr, a Nap es Oroszlan rend Lovagja! Nem tudják, vagy nem akarják tudni, hogy a főispán mint elnök, s a bizottság tagjai együttvéve alkotnak egy egészet, a törvényhatósági közgyűlést s ezért két felé nem osztható, épp úgy nem, mint az a kir. tábla, melynek elnöke ugyan Méltóságos s birói nagyságosak s mégis csak tek. kir. táblának czimzendő. Ezt az undort gerjesztő, émelgős s az embert lealacsonyító szokást van hivatva kiirtani az a miniszteri leirat, a mely az efajta felesleges személyi dekorációk használatát — az átiratokban megtiltja.

De még inkább fog hatni e rüt czimkórság eltüntetéseére péchyfalusi Péchy Zsigmond Kassa város érdemdús főispánjának megörökítésre és utánzása érdemes azon intézkedése, hogy a legutóbb tartott közgyűlésen betiltotta a referens aljegyzőnek, hogy a közgyűlési jegyzőkönyvben ezt a kitélt

„A ZOMBOR ÉS VIDÉKÉ” TARCZAJA.

A sirás és nevetés művészete.

— Eredeti adatok nyomán. —

IRTA: LOSONCZI SÁNDOR.

Az híhetnök, hogy nincs természetesebb a sirásnál vagy nevetésnél. Hogy egy az egyiket, mint a másikat a kedélynek jó vagy rossz állapota idézi elő. Ha az ember sirni akar, úgy kell, hogy kedélyére egy bizonyos dolog, gyász, bánat betegség, gond vagy az elmúlt időkre való visszaemlékezés fájó keservei egy bizonyos, legalább is pillanatnyi impressiót gyakoroljanak. És vice versa így áll ez a nevetésnél, hiszen nem is képzeltető, hogy valaki bánatában vagy gondolai közepette jóízűen nevetessen, kell hogy ez valami kellemes dolog hozza létre, ajándék, siker, szerencse stb, főképpen pedig a jólét vagy pillanatnyi meglepedség. Előfordul azonban ugy a sirásnál, mint a nevetésnél, hogy más által idéztetik elő, azonban szintén a legtermészetesebb formában t. i. a színházban, egy egy megható drámai jelenetnél, illetőleg egy vigjáték, vagy bohózat kórikus apróságainál.

Ez volna tehát a természetes behatás, mely alatt természetének szabad folyást engedve az ember sirva fakadhat, vagy jóízűen felkaczag.

Valójában azonban nem így áll a dolog. A sirást vagy nevetést éppen úgy lehet hamisítani, mint pl. o. a bankjegyeket, csak hogy amaz nagyobb bajok kulförása lehet, mint a pénzhamisítás.

Vannak asszonyok, kik tetszésük szerint bármikor és barhol sirhatnak és oly forró könnyeket hullatnak, hogy a legnagyobb tévedésbe ejtik a (legtöbbször) férjeket. Ez az abuzus valóságos modernizáltatott a XX-ik századbeli secessió házas életben. Ez oly talantum, mely bizonyos tekintetben valósággal művészetnek mondható. Mivel a művészet tényleg ott kezdődik, ahol az utánzás természetessé válik s az eredetétől meg nem különböztethető.

Híres művész volt a sirásban a szépségéről híres Pompadour grófnő s még régebben XIII. Lajos udvarában a feltűnő szépségű Saint Claressien marquise.

A márkiné éppen a királynál volt audiencián, mikor egy kegyelmi kérvényt nyújtott át a főhadásért a felségnek, melynek egy desertálásért halálra ítélt katonatona eseng a királyi kegyelemért.

A király haragosan dobta félre a kérvényt; Szökevény meghalt előttem agyón. Ez a kegyelem! — A márkiné fölnevet a királyra s lassan peregettette könnyeit, melyek szépen folytak végig,

mintegy lényes átlászó ezüst fátyolba takarva a bájos arczot. Kegelem! Sire.

Mennyit ér egy ily nyomoruít ember élete? Kérdezte a király a főhadsegédet.

Ha százezeretk érne, akkor is meg lenne fizetve. A labelle Marquise egy könny-gyöngye milliókat ér. Megvan a váltásdíj fizetve.

A halálra ítélt meg a Lieutenant Premiere-nek nevezetett ki. Később mint Lieutenant Colonel el is vitte élete megmentőjét, hogy egy bizalmas tété-tété-nél egy magarangu udvari személyiséggel rajtakapva, törével átszurhassa. Meg is kapta érte a már előbb ráért büntetést, melyet most meghalt neje s nem sirhatott el fejről.

II. József császár idejében, nem kevésbé híres volt könnyei révén a festői szépségű Bertoletti grófnő. Született olasz nő, férje a császári udvarhoz beosztott olasz méltóság volt.

Mérvadó volt ugy a dívat tekintetében, mint a nagyuri társaságokban, hol érette rajongókkal mindig körül volt véve. Befolyásának és sok tekintetbeni hatalmanak élvezetét azonban II. József császárnak a grófnővel szembeni különös antypáthiája nagyban elkeseríté, míg végre könnyei és egy véletlen révén ezt az antypáthiát a legnagyobb sympathy-á tudta átváltoztatni.

Szilágyi Dezső.

főispán úr ő méltósága — a jövőben használja, s elrendelte, hogy ezentúl csupán a főispán mint elnök említettessék. No tisztelt Bács Vármegye és Zombor város urai! Mit szólnak ehhez? Péchyfalusi Péchy Zsigmond egy gazdag régi nemes család méltó sarja, nem holmi új ojtású gentri. Érdemes az utánzásra. A demokratikus áramlat megindult, s hiába küzdtek ellene, az feltartóztatlanul rohan — hogy az utban eső politikailag okatlan, s a társadalmat megméltelyező szerializmus elsőpörje.

*** Apponyi jelölése Pozsonyban.** Pozsonyból táviratozzák: A város I. kerületének számos választója ma este magánjellegű értekezleten Szilágyi Dezső helyére gróf Apponyi Albertet jelölte képviselőjének; elhatározták, hogy Apponyi gróft küldöttség útján kéri föl a jelöltség elfogadására.

*** A szerb kongresszus összehívása.** Az újvidéki Zasztava bűnapesti távirata szerint a korona a kormány előterjesztésére a szerb egyházi kongresszusnak összehívását engedélyezte s az erre vonatkozó értesítést a kongresszus összejövetele idejének megállapítása végett Brankovics patriárkához már le is ment Karlóczára. Nikolics báró a kir. biztosságról lemondván, a kongresszus kir. biztosság Jovánovics István országgyűlési képviselőt emlegetik. A szerb kongresszus összehívásának híre legközelebb hivatalos formában is megerősítést nyer. — A Zasztava fentartással közli e híreket, melyek szerinte a nagy-beckerek „autonom zbor“ megtartásának megzavarását célozzák; épp azért kijelenti, hogy ha meg is valósulnak a kongresszusi hírek, a beckerek gyűlés okvetlenül megtartandó, mert a szerb egyházi viszonyok rendezése s a kongresszus egybehívásának kérdése kerül szűnyegre. Ugyancsak a Zasztava tudni véli, hogy a szerb „Omladina“ szentamási gyűlésének megtartását kormány megengedte.

Ez időtáiban nyitotta meg ugyanis a császár a császári ligeteket (Prater) a nép számára; a kapuk fölé helyeztetvén a táblát „Az embernek ajánlva tisztelőjüktől.“

Midőn a nép számára a kapuk megnyitáltak, maga a császár is jelen volt kíséretével. Ezek között volt a grófnő is. A sűrű tömegekben hömpölygő emberáradatban a császár egy félkezű öreg ember iradatban a császár egy félkezű öreg ember iradatban pillantott meg, ki balkezénél szőke fürtű kis unokáját vezette, hátrább követe családjától.

A császár szokott jószágos és leereszkedő modorával szóba állott vele, kérdezvén tőle egyet-mást. Ez volt a kellő pillanat a grófnőnek. Odament a rokkant katonához és minden szó nélkül átnyújtja neki aranyakkal telt erszényét. miközben szeméből világító gyöngyökként pergették alá könnyei.

A császár ránézett és meg volt büvölve Ettől az időtől a grófnő II. Józsefben egyik legmelegebb pártfogóját tudta. És amennyire csak e légkörben és önálló karakternél csak lehetséges volt bizonyos befolyással birt a császárra.

A szinpadon híres művésznők voltak a sirásban Ristori az olasz tragika, a jelenlegiek közül az olasz tragika Duse Eleonora, a francia Sarah Bernhardt, a bécsi Lola Beth, nálunk pedig minden

Zsibbasztó a fájdalom, mely e férfi elvesztése által az egész országot sújtja; de a veszteség nagyságát csak a jövő fogja megmutatni, midőn dicső műveinek gazdag vetése teljesen fejlődő természettel, az áldás mérhetetlen teljességével fogja megajándékozni a nemzetet. Ejjel lopódzott hozzá a halál s így bénított meg örökre egy olyan teremtor, mely gyakran reménye, mely mindig büszkesége volt Magyarországnak. A magyar faj lényege igazán megtestesült ő benne: erős vágy a szabadság után, intránzigens ragaszkodásban a joghoz és törvényhez. Ezért sugárzott ki működése az adott viszonyok közt főképpen két irányban: a magyarnak függetlenségét saját ügyeiben erősíteni és ezért voltak Szilágyi terjedelmes jogi reformjai, s ezért hangsúlyozta folyton a közigazgatási reform szükségességét; és Magyarország államfüggetlenségét biztosítani a legveszedelemesebb befolyásolás ellen, és innen egyházpolitikai törvényei. És sehol sem térte a fél munkát; mert eltekintve attól, hogy az ő mélyesége ismerete szerint legbiztosabb buvóhelye és legjobb kirohanókapuja a reakciónak, ellenmondott az az ő elvileg mindig oly tisztán alkotott meggyőződésének, ellenkezett az az ő egész természetével. O benne ugyanis a legvilágosabb szellem párosult a legerélyesebb temperamentummal. O csak egy urat ismert, kinek mindig alá kell magunkat rendelnünk. A nemzet szabadsága és haladását. És ennek az úrnak ő mindig teltre kész szolgálja volt. Így sokszor fegyelmetlennek látszott, holott változatlan hűségben, a legerősebb fegyelemben ragaszkodott ehhez az ő urához; kiszá-

mithatatlannak látszott mindama lanyha és fél emberek előtt, kik homályos és kisdéd személyüket az általános, a közügy fölé állították, kik félelemből, hogy semmiségüket le találják leplezni minden némileg zavaros helyzetben tétozva, és ingadozva, míg ő rögtön tisztán látta maga előtt a kivezető utat. Bevégzett tökéletesség volt ő a maga nemében, ki örömmel és önzetlenül mellényolta mások képességét és megszerte túllépte a középszerű stréberség felfogó tehetőségét, kimagasló egyéniség volt, kivel a látszat őrei, a frázis rentierei soha sem voltak képesek egyetértetni. Ezért itt a kritika nem tehet egyebet, mint ecsetel és — bámul. Amit sokoldalú művelődési ercs ösztönében mindent olvasott és átgondolt, amit örömben és bánatban átélt, amit idegen népek tudás kincséből magába felvett, neki az mind csak a nemzeti kötelesegteljesítéséhez szolgált, magyar államférfiúi hivatásában. Mintája volt ő egy ilyen államférfiúnak; persze csak olyanokra nézve követésreméltó, kiknek szelleme, kiknek jellege az övével rokon, és kiknek éppen ezért nincs is szükségük mintára.

Ravatalára a hervadhatlan hála koszoruját teszi le a nemzet.

* * *

Szilágyi Dezső Bácskában. A régi Sennyei párt gárdájából alakult mérsékelt ellenzéknek Szilágyi egyik vezetője alakja volt. Bácskában ő szervezte gróf Apponyi Alberttel az akkori ellenzékét, Tizza Kálmán kormánya ellen. Többször sokáig időzött a bácskai ellenzék vezérének Szemző Istvánnal, akihez a régi időkből még a legszorosabb benső barát-ság fűzte. A nyár jó részét Zomborban töltötte, hol óra hosszakig vívott Szemző Istvánnal, — az országban mai napon is elismert első amateur vívóval. Mindkettő Keresztessynek legkitünőbb tanítványa volt. — Az igazságnak tartozunk azzal, hogy helyreigazítsuk itt több fővárosi lapnak téves állítását, hogy Szilágyit a kardvívásban senki le nem győzte. Ez nem áll. Rendkívül ügyes és gyakorlott vívó

chauvinismus nélkül mondva utólréhetetlen tragikánk Jászay Mari asszony.

Emlékszem a nemzeti színházban Jászay Mari „Electrájánál“ alig maradt egy szem szárazon és legutóbb vígszínházi szereplésekor „Predrá“ban vagy Ciovanni Verga híres népdramájában a „La Lupa“ (farkas) czimszerepében preukált zokogásával a legnagyobb hatást tudta elérni.

A férfiak közül ugyyszólván a legszőnek nevezhető a legnagyobb élő drámai művészt Ermete Novelli a híres olasz tragikus. Még nagyon is emlékeztetünk van legutóbbi budapesti szereplése „Shylok“ szerepében a Velencei kalmárban. E szerepben hangos zokogásával, mely valóságos siró göröcséget fokozódott, úgy elragadta a közönséget, hogy nyílt színen percekig tapsolták.

Bebizonyította azonban Novelli, hogy a nevetést nem kevésbé érti, mint a sirást. Shakespaere a „Makrancos hölgy“ vigjátékában a legközönségesebb jeleneteknél valóságos orkászertű kacaj hangzott fel, mikor Novelli nevetni kezdett. Méltó collegája e tekintetben híres szalonkomikusunk Hegedűs Gyula, akit a budapesti publicum annyira megszeretett, hogy csak szája szélét kell félrehúznia, ha egy általános nevetést akar provokálni.

Egy orosz nevető művész az udvar parkettjén aratta babárait.

Pál czár a személyes despota szeretett olykor élcelődni. Ilyenkor az udvaronok kötségbe voltak esve, mivel mindnyáján reszkedtek e szerencsétlen despota kiszámíthatatlan szeszélyeitől. Így soh' sem tudták, hogy nevensenek-e, vagy maradjanak e komolyok a czár élcelődéseinek. Ha tehát a czár valami tréfásat talált mondani, úgy mindig siri csend követte szavait.

Ekkor egy napon egy vakmerő mutatkozott. Egy Wasztsikoff nevű moszkvai főúr, ki a czár élcein mindig jóízűen tudott nevetni. Először a zsebkendőjét tartotta szája elé, azután a fal felé fordult s mikor a czár ki élcei eredményességen oda fordult hozzá: Nos Wasztsikoff, hát magát mi lelte? kipattant belőle a kacagás s oly eredeti módon produkálta ezt, hogy a többieket is magával ragadta.

Ezentul hivatalává vált, mindenkor a czár elmésségein nevetni.

Híres művész volt a nevetésben még a francia Auppenin, az angol Thangfield és az amerikai Johnson.

A legnagyobb nevető-síroművész azonban a párisi Larange volt. Egy fél századon keresztül őltött be „chat-cuilleur“ vagy „csiklandozó“ hivatalát színházakban, különösen a premiéreknél. Mű-

volt, — de Szemző remek mester-vágásait fel nem foghatta, mit sok más vívómester sem. Az sem való, hogy az olasz iskolának volt híve — ép ellenkezőleg, a legszebb, legnyugodtabb, a legszebb plasztikai alakot mutató magyar vívó iskolának volt híve. Hisz Szemző István, úgy valamennyi tanítványa, — kik egész generációt tesznek ki, mind ezen iskolának híve és terjesztője. Dél felől fürdés, olvasás és vívás, délután a lovardában műlovaság, este pedig sziporkázó élet és irigylendő szellemes társalgással múltak el a zombori napok, Szemző István — bácskai első gallerijának hazánál. Esemény számba ment Szilágyi úti léte és kedves emlékek fűzik a nagy eszű államférfit zombori tartózkodásához.

*

Bácskában a politikai állapotok türelhelenek voltak — ép úgy mint szerte az országban, mindenütt a legnagyobb servilizmus, corruptió és politikai elnyomatás az egész vonalon. Szemző István sorompóba hívta Zombor város és Bács-megye jobb meggyőződésű ellenzéki férfait egy ellenzéki párt megalapítására. Nagy merészség volt az akkor — a siker nem nagy reményével keletgetett az aktió, mert e pártnak még keletkezése ellen actióba lett véve a kormány hatalom helyi végrehajtójának minden megnevekedett eszközze is. Az alakuló ülésen, mely a Vadász-kürt szállóba nagy termében lett megtartva, részt vett gróf Apponyi, Szilágyi és Moránzski. A választók rendkívül nagy számmal jelentek meg. Különösen sok volt ott Zomborból a függetlenségi párti — Ambrozovics Károly pártvezérrel az élén, gróf Apponyi után Ambrozovics Károly beszélt — erősen hangzatosán függetlenségi pártjának elsőségét és jogos törekvéseit e városban — és már már a mérsékelt ellenzék alakuló gyűléséből egy tömör függetlenségi párt akart kialakulni, — midőn ezt látva Szilágyi Dezső, felállt a következő gyönyörű beszéddel a jelenlét összes függetlenségi párti választókat — pártvezérükkel együtt átvette az egyesült ellenzék táborába, — melynek végeredménye lett, hogy Mártonffy Károlyt választotta meg Zombor egyhangul képviselőjének.

Szilágyi beszéde így szólt:

Szilágyi Dezső beszéde.

„T. választó polgárok! Ami itt történt (a függetlenségi és mérsékelt ellen-

zék egyesülésének kimondása) azt teszi az országgyűlés két ellenzéke mindenütt széles e hazában, azt teszi az országos ellenzék főbizottsága magában Budapesten, és uraim jó okaink vannak arra és azt a három okot megmondom én önöknek, ami az országos bizottságot arra bírta, hogy az ellenzéknek minden árnyalata ennél a választásnál is, a hol a viszonyok szükségessé teszik egyesüljön és jelöltjeit vegye kezretül. Az első ok az, hogy mindenki érzi azt, és hogyha az emberek szíveiben nem dobogna, a kövek kiiltának, — hogy nemcsak az ellenzék ügyét kell diadalra vinni, de meg kell menteni azt ami még sohasem volt az alkotmányra büszke és szabadságára féltékeny nemzetben oly vakmerően veszélyeztetve, meg kell menteni a választási szabadságot, (éljenzés.)

Hosszú időnek kellett eltelni Magyarországon, míg a választási szabadságot nyíltan merték korlátozni, és ha ez a kormány meg merte azt támadni, meg merte liberalis czime daczára, megmerte a szabadelvűség gunyára, Magyarország alkotmányos élete deaizra, akkor azt kezdem, mi egyéb a feladatunk, minthogy talpra álljon minden ember és azt mondja: „ennél a választásnál, mikor ti a leggőzösebbek legelbizakodottabbak vagytok, mikor azt hiszitek, hogy Magyarországon a szabadság szeretett abban a vármegyében (Bácska) melyet ti a legengedékenyebbek — nyíltan kimondom — legpuhábbnak gondoltok, ebben hatalmasan fellobog és azt mondja eddig lehet jönni és tovább nem. Most választunk meggyőződésünk szerint.“

Uraim egy más ok is van, — azért mondom ezt, hogy ne terhelje senki lelkiismeretét azért, hogy az ellenzék vállvetve összetart — és ez az hogy a közvetlen feladatok iránt, amint önök az országgyűlési tárgyalásokból is láthatják — számos kérdésben az ellenzék két része egyetért; ha odafelel egyet tudnak érteni, csak akkor ne értsen egyet, akkor akarva meg hasonlani, midőn meg kell óvni az ország függetlenségét, meg kell óvni a jobbra fordulás lehetőségét?

A harmadik ok, mert 9 esztendeig küzdünk ez ellen a kormány ellen; nincs az a fényes ígérete magyar nyelvben, a mivel ez a kormány megne nyerte volna a maga számára a bizalmat, nincs olyan édes hangzó cigány-muzsika, mint a milyen kedvesen hangzottak ígéretei, midőn bizalmat akart szerezni. Nincs olyan nagy óriás még a mesében sem, amilyen óriás volt, mikor ígért, s nincs olyan törpe a milyen iczi-iczi lett akkor midőn teljesíteni kellett ígéreteit. Ha így áll a dolog, akkor 9 esztendeje tapasztaljuk azt, hogy, mert az ellenzék két része egymásra hideg, a közös siker alapját rombolják le surlódásaikkal; kell hogy szemünk legyen és szemünkkel lássuk, kell, hogy fülünk legyen és fülünkkel halljuk a mi történt, hogy érezzük országunk állapotát. Hogy ne volna bennünk annyi komoly férfias bitórság, hogy a közös czélra a kritikus pillanatokban egyesüljünk? (Élénk éljenzés!)

*

Hogy mily maekas volt és engedékenységre nem hajló, ha valamit föl tett magában és hogy nem tűrt maga fölött semmiféle szellemi fölényt — tanúsága a zombori eset is.

Hogy mi fölött — nem tudni, környezetének legitimusi nem tudták denique a főnebb leirt párt alakulás talán nem tetszett Szilágyinak, és midőn onnan haza tért Szilágyi, Szemző Istvánnak csak annyit mondott: „Kár volt az egészet csinálni, — számárság volt.“ Este a vendégek tiszteletére monstre fáklás zene volt Szemzőnél. Egetverő éljenzés között Apponyi és Szilágyit egyforma melegséggel üdvözölte a polgárság.

„Halljuk Szilágyi Dezsőt“ kiáltott a nép folyvást — az udvarias, főm Apponyi az ablaknál állva oda tölja Szilágyit és kéri hogy beszéljen a néphez, — de Szilágyi hajthatlan maradt és egy éles megjegyzéssel visszavonult. — Itt kezdődtek már ily apróságokban nyilvánulni Apponyi és Szilágyi közt az ellentétek, melyek annyira mentek, hogy a két szervező pártvezér, kik együtt működtek napokig Bácskában, majdnem haraggal váltak el egymástól, — és mindig Apponyi engedett. Szemző István búcsúzásra is kikísérte illusztris vendégeit a vasúthoz. Jegyét váltott részükre. Apponyi beszélt a coupéba, — várja — egyre várja Szilágyit, de csak az nem jön. Végre Szemző keresésére indul, hát már akkor Szilágyi a szomszéd coupéban, kényelemben helyezkedve olvasgattott, Szemző meglepetésére és Apponyi bosszantására.

*

Felújthatlan marad Doroszló községének Szilágyi Dezső megjelenése. Régen volt, de most is úgy tárgyalják, mintha tegnap történt volna. Szemző Gyula volt az apatini kerület ellenzéki képviselő jelöltje, Szilágyi Dezső kísérete őt programmbeszéde útjában. Ó-Szapár felől jött porfelhőkbe burkolva négyes fogaton — néhány száz szentiváni német, szótai sokac és szapári szerb bandériummal. A fél község a határnál és a község előtt a mezőn várta. A zene szólt, a zászlók lengtek, a mozsarak bömböltek és majd széjjel szedték a hercules termetű Szilágyit, — mert mindenki akart elsőnek vele kezet fogni. Egyre az hallatszott: ejnye de pogány magyar arca van! A bevonulás fejedelmi volt. Néhány szót váltott a vezetőkkel: mi és ki ellen van panaszuk és mi az óhajtatuk. Azután felállt a község háza udvarán az asztalra, melyet 24 hóféherbe öltözött „Mária“ leány vett körül, Szilágyi lábai köré virágot fonva, megeredt a szó az ajkán, beszélt egyszerű szavakkal, de a nép nyelvén, a nép szívéhez. Sziporkázott az érz, zemei villám ot szórtak, a tömeg tombolva kalapját hajgálta az égnek örömebe és ott állt Szilágyi nyugodtan, mint Neptun a háborgó vizek hullámai fölött — egy édes mosoly árulta el, hogy mint kéjeleg a nép szeretetében. Egy hétre reá volt a választás és Szemző Gyula 1038 szótöbbséggel verte le Matlekovics államtitkár. Doroszló egészül Szemzőre szavazott és a leányok ajkukra vették és népdalban örökítették meg Szilágyi szereplését Doroszlón.

És most lehullt a magyarok egéről ez a csillag, Megsemmisült.

Lesújtott a villám egy hatalmas tölgyet, derékon hasította ketté. Porba omlott.

Néma lett egy lángész, melyet nem minden század szül. Kialudt.

Sirjánál ott virraszt a nemzet geniúza és kesereg a pótolhatlan veszteség fölött. Szilágyi Dezső nincs többé!

Hirek.

† Zombor gyászsa Szilágyi Dezsőért. Mélyen megrendülve az egész ország mely megilletéssel állta körül legnagyobbjainak egyikének Szilágyi Dezsőnek ravatalát. Zombor város középületén gyászlobogók hirdették a nemzet gyászát. A vármegyeház, a városbáz, az összes hivatalos épületek kitűzték a gyászszalót. És jól esett látnunk, hogy nem csak a haláluk percében a hatalom birtokában levők lesznek meggyászolva, hanem azokról sem lesz megfélekedve, akik mint magán emberek is nagy befolyást gyakorolnak az ország sorsára. Reméljük, a városi közgyűlés, mely 5-én lesz megtartva, szintén illő módon fog megemlékezni arról, ki egyik leghevőbb, hazájának legnagyobb szolgálatokat teljesített, fia volt a magyar földnek.

* Az újtemplom építéséhez.

Hauke polgármester f. hó 6-ára d. e. 1/4 órára összehívta a templom építő bizottságot ülésre, melyen az építkezésre vonatkozólag a végmegállapodások létre fogtak jönni. Két meghívó lett kibocsátva. Az egyikben az áll, hogy ezen az ülésen ott fog lenni az Érsek úr Onagy m. é. l. ó. s. a. g. is, míg a másikon az áll: az „Érsek úr Onagy m. é. l. ó. s. a. g. is jelen lesz. A mi információt szerint úgy tudjuk, hogy csak a s. a. g. az Érsek megbízottja lesz jelen és pedig Kolecsányi Endre úr, Érseki műszaki vezető. Ime ismét egy példa, hogy a hangzatos nagy czimzésbe elveszett a személy, a kiről tulajdonképpen szó van. Hát mi igen szépen kérjük Zombor szab. királyi város Tektetés és nemes mélyen tisztelt tekintetes Tanácsnak fogalmazó urát, hagyja már egyszer abba a czifra hangzatos czimkórtságos frázisait és ne csinálja mint jelen esetben is a czimzés miatt ily baklövészeket.

* Erzsébet ligeti sétahangverseny.

A zenekola növendekéből álló fuvók zenekara ma este 6 óra. az Erzsébet ligetben sétahangversenyt rendez. Elvárjuk az intéző köröktől, hogy néhány padot, mely a bajai utcában nem is annyira a sétáló közönség, mint az ottani hátulajdosokos rendelkezésre áll, — e hangversenyre való tekintettel az Erzsébet ligetben elhelyez.

* Bélyeg manipuláció.

A zombori kir. törvényszék elnöke már hetek óta vizsgálatot tart az alatta álló járásbírósgoknál. A zombori kir. járásbírósgnál nagy vizsgálásnak jött nyomára. Egy a fizetését kicsinylő irnok összejátszva egy ügyvédi irodában alkalmazott irnokkal, — használt bélyegekkel látták el a beadványokat, sőt több daraból összetuldozott-foltozott bélyeget ragasztván a beadványra — a járásbírósg irnok a festékkel eleve jól ellátott bélyegzőt ráütötte s ez által a felületet szemlélő előtt e manipulációt eltakarta. Az elnök e visszaélést felfedezvén, a törvényszék telexkönyvi osztályánál is folytatott kutatást, a mi meglepő eredményre vezetett, mert ugyanazon két irnok változot eljárása itt is kiderült, minél fogva a megtorló intézkedések haladék nélkül fogantatva vétettek.

* Szép wirtschaft. Úgy látszik

a zombori város házán azt gondolja némely főtisztviselő, hogy ő nekik minden szabad, vagyis azt tehetik, ami nekik tetszik. Nemcsak a törvény, hanem a mi meg a féltött is, áll a tisztesség is blikri. Aki nem tiszta kezű, az ne akarjon a város vagyonkezelésébe befolyani, az menjen gescheftelni és ottléttével és manipulációjával a zombori tisztviselői kar eddigi jó hírnevét ne kompromittálja. Mi most még nem rántjuk le rólok a leplet — bár adat elég van a kezünkben, de kérjük nevezettek, hagyják abba működésük eddigi irányzatát. Mi most nem irunk arról, hogy a város által fizetett havi napszámokkal ki és mennyi ideig dolgoztatott magának, nem irunk arról a város által fizetett emberről, aki másnak tehenészetű munkát végez már rég óta, nem irunk a ruhaszállítási manipulációkról — ki és milyen öltözet ruhákat kapott a városi alkalmazottak ruhaszállítójától. Hát mi ezt most nem fogjuk még szellőztetni, — hanem egyelőre csak a bizottságokhoz szólunk. Vannak a városnál különböző bizottságok, — melyek hívatva vannak a városi Tanácsnak véleményeket adni. Hát ezen bizottságok némelyikében nem a törvény, jog és igazság szerint mérlegelik az ügyet, hanem ott az ellenszenv és pájtáskodás az irányadó. E napokban a jogügyi bizottság oly rosszakaratu, frivol, személyeskedésre kihegyezett határozatot hozott a vadászati jog bérlijével megkötendő szerződés kibővítésére, — a melyhez különben jogosítva sem lett volna — a milyet egy szab. kir. város jogügyi bizott-

ságának csak szegényére válik. Valósgalgal spekuláltak a bérli esetleges nem tudására és bérre — határozott rosszakarattal. Ahelyett, hogy a haszonbérli segítségével lettek volna, egyenesen tönkretévesztették az utaztak. Most pedig a városi kérésére pályáznak, úgy látszik itt is sok érdek játszik közben. A tényállást minden megjegyzés nélkül adjuk közre: A város közönsége 6 évre bérbe adta illetve felkötötte Konrad Rezsőt városi kertésznek. Egy évet kötött ki próba évként, de úgy, hogy 1901. július 1-éig joga van a városnak a kertésznek fölmondani. A kertész letelepszik, költségei verve magát, a kertészkedésre berendezkedik. Július 31-iken összeül a kertészeti bizottság, constaltája, hogy a faiskola el van hanyagolva, hogy kapás növényeket természet a kertész, tehát fölmondást ajánl. Itt aludt az a tisztelt bizottság, hogy nem látta mit csinál az a kertész egész feléven át, hanem most, mikor augusztus 5-én a végleges szerződést a közgyűlésnek kell betérjeszteni, akkor mondanak fel neki és nem július 1-e előtt, hanem július 31-én? Hát ez, tisztelt uraim nem járja, hisz utóvégre jogot erre lehet formálni, de egy családost embert így tönkrejuttatni akarni, még sem méltányos dolog. A zombori városi kertészeti állásnak már ugyanis megvan a nem éppen jó híre, bizony félt, hogy ily eljárások mellett tisztességes kertész nem is fog igen akarni hozzánk jönni, vagy pedig nagy összeget kell majd a város közönségének fizetni. De különben is a városi kertésznek sincs hasznára, ha évente a kertész cseberelődik. Ennek pedig az lett a következménye, hogy parlagon hever egy nagy föld complexus, úgy hívják városi faiskola, a hol azonban Zombor város közönsége egy rendes barackfát sem képes kapni, azt is úgy kell hoztatni másfelől. Hisz az idén sem volt semmiféle valamire való gyümölcsfa kapható, a városi kertész vaggon számla hozta eladásra a csemete fákat, nehogy a városi kert hirneve szenvedjen. Mindez, amit egyelőre mondtunk, kezeink közt levő adatok alapján mondjuk és ha kell, bárki előtt bizonyíthatjuk, csakhogy akkor sok egyéb magyarázat fog hozzá jönni.

* Fodrászok direktora.

Vitkovits Sándor városunk szülötte, ki a Londoni nemzetközi szakiskolák ez idő szerinti direktora, a mult hó 28-ikán érkezett városunkba, hogy hosszu 18 év leforgása után ismét láthassa rokonait és jó barátait. A zombori derék fodrászaink, (dicséretre koren lagyen mondván,) sem maradtak tétlenül, és a kitüntetett Vitkovits Sándor tiszteletere minden előkészületeket megtettek. Ebben az intézkedésben Makra György volt a kezdeményező, ki már a mult hó 22-ikén az „Iparos körben“ egy értekezletre hívta össze helybeli fodrászszakartársait, hogy komoly tanácskozás tárgyává tegyék az érkező Vitkovits Sándor tiszteletere rendezendő fogadtatást s tisztelget. Ezen értekezlet után néhány nap mulva ismét egy értekezlet tartatott, a melyen a következőleg álapodtak meg: testületileg üdvözöltessék ez július hó 30-ikán d. e. 10 óraok Makra György vezetésé alatt; meg is történt, szép szavakban adta tudtára kartársai határtalan örömet, és sok szerencsét kívánva a fodrászpályán elért ritka szép és magas kitüntetéshez. Ugyan ezt tolmácsolta Czveits János fodrász szerb nyelven. Ezen kartársi szeretet megnyilvánulása, a mit a kitüntetett nem várt igen meglepett és szép szavakban köszönte meg kedves kartársainak szives megemlékezésüket. A küldöttség vissza vonult és megtették az előkészületeket az e hó 5-ikén az Iparos körben tartandó zártkörű társas vacsorára, a melyen a kitüntetett részére a már készen lévő gyönyörű diszkormány ünnepelesen át fog adatni.

* Pályázatok. Kis-Kér közösgnél

irnok állás. Evi díj 600 korona, határidő augusztus 20. — Torza közösgnél végrehajtói állás. Evi díj 600 korona, határidő augusztus 20. B.-Keresztúr közösgében irnok állás. Evi díj 720 korona, határidő augusztus 20. Vadászati jogok bérbeadása: Kolluthon kikáltási ár 100 korona, aug. 15. délután 3 óraok; — Új-Verbáson aug. 25. délután 2 óraok; — Bogyanban aug. 25. délután 4 óraok; — kikáltási ára 30 korona. — Vajszkán augusztus 25. d. u. 3 óraok, kikáltási ár 80 korona.

* Trachoma tanfolyam. Dr.

Fayer Náthán egyetemi m. tanár folyó hó 10-től kezdve a bácsmegeyi orvosok részére trachoma tanfolyamot tart Szabadkán.

* **Baja város** törvényhatóságai bizottsága f. hó 8-án Schmauz Endre főispán elnökle alatt közgyűlést fog tartani.

* Leköszönt rendőrkapitány.

Pertich Ernő rendőrkapitány Szabadkán beadta hivatalától leendő felmentését kérő folyamodványát.

* Nemes-Militics halad.

Nemes-Militics nemcsak vízfél, hanem túzfél is gondoskodik. Ugyanis a napokban alakult meg a túzfelő-egylet. Elnökké megválasztották elhunyt Pál Antal unokájának és örökösének férjét Bakó Elekét, főparancsnokká pedig Vidákovits Ferencz nagykereskedőt.

* A cseplő áldozata.

Jugendheimer Jakab cservenkai munkás cseplés közben áttakarván a dobót lépni, belezuhanat és a gép alsó lábszárát összezsuzta úgy, hogy a jobb lábát a térd alatt amputálni kellett.

* Betörési kísérlet a szegedi kaszárnyába.

Szegedi tudósítónk írja: Szerdán el volt terjedve Szegeden az a hír, hogy az éjjel betörők kifosztották a 46-ik gyalogezred pénztárát. A hír erősen tulzolt volt, mert csak betörési kísérletről van szó. Az ismeretlen teltesek a kaszárnya pinczejéből akartak felhatolni a pénztárba, de éppen a Wertheim-székény alatt bontották ki a pinczeboltozatot egészen a szobapadlóig. Eddig voltak szerdán reggelig a munkában, mikor a kísérletet észrevették. A katonai pénztárban természetesen semmi hiány sincsen.

* Az igazgatás következménye.

Az Alföldön, Szeged és Szabadka vidékén különben a rituális vérvád ostoba és gonosz meséjével igaztják a népet, mióta a két nagy városban. Szegeden és Szabadkán az új szűdö templomokat építik. Szegedi tudósítónk jelenti, hogy ott a városron két bujtogatót és igazgatót tartóztatnak le, épen akkor mikor a vásáros népet rémesnél rémesebb hazugságokkal igaztják. Ezekkel majd elbánnak a bíróságnál. Ugyanekkor érkezett ide sürgönyjelentés, hogy Gruber Károly szabadkai fiatal kereskedőt a Szeged mellett fekvő Ottömösi pusztán a rituális vérvád guszágival fölzigatott nép megtámadta és fölhatarta verte. Eleiben maradásához alig lehet reményt fűzni. A levert szerencsétlen ember bátyja Gruber Adolf, Szabadkáról Ottömösi öhajtván utazni, hogy az áldozat segedelmére lehessen, sürgönyileg kért védelmet a csendőrségtől és a szegedi tanyaföldek területén az itteni rendőrhatalóságtól. Cifra állapotok ezek nagyon. A hatóságok irtalmatlan erélyesége vetelt csak véget ennek a szomorú mételeyen, melylyel a lelketlenek és fanatikusok az Alföld józan és türelmes népet is megrohtják.

* Halálozás.

Mély fájdalommal megtört szívvel jelentjük, hogy felejtetlen szerető atyám Walenta F. zeng színházi zenész folyó évi július hó 30-án este 8 óraok életének 60-ik évében, hosszszas szenvedés után elhunyt. A megboldogult hült teteme folyó évi augusztus hó 1-én délután 3 óraok fog a bajai kiste-

metőben örök nyugalomra tétetni. Kelt Baján 1901. évi július hó 31-én. Aldás és béke lengjen porai felett. Walenta Antal gyermeke, Walenta Ferenczné, született Bácskai Julianna neje.

*** Gruics János felhívása.** E napokban a zombori törvényszék előtt Brankovics György patriarcha adományi perét tárgyalták, hol egy régibb keleti zab és pénykéslesön tüzeltből kifolyólag Gerlich János zombori lakos lett a patriarkával szemben a pervezést. A patriarcha tagadásával szemben Gerlich beigazolta a törvényszék előtt állításainak valóságát. Ebből kifolyólag a patriarcha hiilapilag hevesen lett megtámadva, hogy ily előkelő — fényes állásban levő főpap nem restelli nevének és állásának meghurcoltatását. Most meg Gruics János zombori hírlapíró — aki állandóan Ujvidéken tartózkodik, aki a patriarchának nem egy keserű órát szerzett — újjól fog felveszi a harcot igazban bizonyítására. Már pedig egy ízben a zombori törvényszék nem neki adott igazat és ebből kifolyólag az ádáz harc tovább tart. Nyilt felhívást intéz Kempfner Miklós budapesti kir. törvényszéki hités szakértő úrhoz. Felhívásában ezt mondja: Felhívás Kempfner Miklós budapesti királyi törvényszéki hités szakértő úrhoz! Csak az egyik szakértő kapott 2000 forintot?! A magyar igazságszolgáltatás tekintélye, és a magyar bírósági szakértők becsülete érdekében nyilt kérdéssel fordulok Kempfner Miklós budapesti törvényszéki hités írás-szakértő úrhoz, és felkérem, hogy kérdészemre nyilvános választ adjon, vagy saját reputációja érdekében a most előadandó tényállás alapján rágalalmazó ellen tegye meg a büntető feljelentést. A tényállás ez: 3 évvel ezelőtt néh. Angyalics Germán patriarcha örökösai ellen indított 24.000 ft és járuléka iránti két rendbeli peremet azért vesztettem el, mert Kempfner Miklós hités szakértő uvidéki két szakértő társával együtt a peresített okmányokon levő German aláírását hamisnak jelentette ki. Eme kijelentés alapján Brankovics György patriarcha nevében dr. Polih Mihály, Gyurkovits György horvat országgyűlési képviselő nevében pedig dr. Jankovits Pál ügyvéd ellenem okirathamisítás miatt büntető feljelentést tettek, mely ellen már csak azért sem tiltakoztam, mert ügyemben egész bizonyos vagyok, s mert a büntető per elődote után polgári peremet megújítani akorom. A vizsgálat során elrendelt szakértői szemle alkalmával Gunde Henrik uvidéki tanár szakértő társait — szintén uvidéki tanárokat — arra a véleményre iparkodott kapacitálni, hogy az inkriminált aláírások hamisak. Ezen alkalommal a következő állítással állott elő: „tudják e uraim, hogy Kempfner Miklós budapesti kir. törvényszéki hités szakértő 2000 frtot (kettőezer frtot) kapott azért, mert velem és Eckert tanár társammal együtt ezen elírásokat a polgári per folyamán hamisaknak jelentette ki.“ Bruck Ferenc uvidéki igazgató tanár a vizsgálat során megejített szakértői szemle alkalmával Gunde Henrik tanár szakértő véleményéhez csatlakozott, míg a másik két szakértő Szemere Gábor és Kisztner János uvidéki tanárok nem akartak lépere menni. Ezek után felhívom tehát Kempfner Miklós szakértő urat, hogy a magyar bírósági szakértők tekintélye érdekében nyilatkoztassa ki, hogy ki volt az „Meczenás“, ki neki szakértő — reám nézve kedvezőtlen — véleményét 2000 frttal honorálta, vagy pedig ha Gunde Henrik tanár valótlanságot állított, akkor saját becsülete érdekében is, tegye meg ellene rágalmazás miatt a fenytő feljelentést és hivatkozzék Szemere Gábor és Kisztner János uvidéki tanár urakra, mint tanukra. Még csak azt jegyzem meg, hogy ugy Bruck Ferenc mint Gunde Henrik urak ellen

„hamis vallomás és hamis eskü miatt feljelentést adtam be, és feljelentésem alaposságát megdöntetlen bizonyítékokkal leszek képes igazolni. Egy titkos banda 11 év óta politikai bosszúból ellenem mindent felhasznál, s a semmiből elefántot csinál, és pedig képes vagyok a valódi elefántokat a nagyközönség elé vezetni, s azokat igaz valóságukban bemutatni. Ujvidéken. 1901. évi július hó 30 án. Dr. Grujics János hírlapíró.

*** Mi szükséges minden hölgynek?** Szép, tiszta, füde arcbőr. Ez a legkönnyebben és legbiztosabban az egész világon elismert és kedvelt Földes-féle Margit-krém használata által érhető el. E törvényesen védett arckenőcs sem higanyt, sem ólomot nem tartalmaz, a szep-lőt, májfoltot, pattanást és az arc mindenemü tisztatlanságát pár nap alatt eltávolítja, a ráncokat kisimítja és az arcnak finom, fiatal rózsás színt ad. Nagy tégely 2, kicsi 1 korona. Kapható a készítőnél: Földes Kelemen gyógyszerésznél Aradon és minden gyógyszerertárban.

*** A gyermek jóléte** minden szülőknek és nevelőknek legnagyobb gondját képezi. Ennek előmozdítását és fenntartását módja pedig igen egyszerű — lehetőleg sok mozgás a szabad levegőn és természetes táplálkozás. A táplálkozásnál a mindennapi szükségletek és szokások határoznak. Reggel és délután minden esetre a legjobb ital a tej, de nem ritkán elundorodik tőle a gyermek, s állandóan sem viseli el mindég. Ehhez létezik azonban egy újszólóvalan szükség. A Kathreiner-féle Kneipp-malata kávé, a mely erősen készíve és a teje adva, kellemesség, mindinkább megfelelőbb íz, egészségi hatás és erősödés tekintetből ideális itall képez, nemcsak gyermekeknek, hanem mindenkinek, nevezetesen asszonyoknak, ideg- és gyomorbetegeknek sba, is, a kiknek csillapító és egyáltalán tápláló itala van szükségük. A Kathreiner-féle Kneipp-malata kávénak ezek az előnyei ma már világszerte ismereselek. Ez a pótkávé a legtöbb családban egyesíti a b-kávé kedvelt ízét, a malatának az egészségre nézve oly jótékony hatását tulajdonságaival. A mit egy gondos háziasszony napi szükség-cikkjeimél csak megkivánhat, egészséget, jó ízt és tkarékoságot, mind azt feltalálja a Kathreiner-féle Kneipp-malata kávé használata által.

)(Nagyothallóknak. Egy gazdag úrnó, a ki Dr. Nicholson mestersége fildobja, által nagyothallásából és fildözéséből teljesen kigyógyítottot, intézetének 25.000 fotonyi ajándékot adott oly ezébből hogy olyan siket és nagyothalló személyek, kiknek nincs módjukban a fildobokat megszerezni, azokat ingyen megkaphassák, Levelek: 6240. sz. alatt Nicholson „Longcot“ intézetének Gunnersburgh, London, W. címzendők.

Közlekedés.

□ Olcsó utazás Budapestre. A magy. kir. államvasutak igazgatóságától vett értesítés szerint a Szent István ünnepnap alkalmából a magy. kir. államvasutak, valamint a kassa-oderbergi vasut magyar vonalának összes állomásairól — az üzemükben álló összes helyi érdekű vasutak állomásainak, valamint a szomszédos forgalomnak kizárásával — Budapestre mérsékelt áru menetű jégyek adatainak ki olykép, hogy az utasok az I kocsiosztályban két II. osztályu, a II. kocsiosztályban két III. osztályu egész jeggyel, a III. osztályban pedig egy II. osztályu rendes menetjégyvel Budapestre és visszautazhatnak. Gyorsvonaton megfelelő

gyorsvonatu jégyek váltandók. E jégyek ez évi augusztus hó 15—20. napjain — az utóbbi napon azonban csak a reggeli órákban — Budapestre közlekedő valamennyi személyszállító vonathoz (az express vonatok kivételével) kiadatnak; a visszautazásnak pedig augusztus 20. és 21. napján, legkésőbb azonban az augusztus 21-én este induló utolsó vonattal meg kell történnie. E jégyekkel augusztus 20-ika előtt visszatérni nem lehet; azokkal utmegszakításnak sem menet, sem jövet helye nincs. Az I. és II. kocsiosztályban utazók a visszautazás alkalmával mindkét menetjéget felmutatni tartoznak, miéért is Budapestre érkezte, e jégyek csak előmutatandók és le nem adandók.

Csarnok. Nyugalomban.

Bihary Balázs itélő táblabíró megülvén hivatalkodásának ötven éves jubileumát, meghatva mondtott köszönetet az üdvözölő küldöttség szónokának a lelkes ünneplésért, valamint O Felsőségnek is, aki hű alattvalóját érdemtelenül tüntette ki, a királyi tanácsosi címmel. S miután késő éjnek idején hazajött a tisztelőre a Vidám Szerecsenhez címzett vendéglőben rendezett banketttről: levelet írt az igazságtgyminiszter ő excellenciájának, tudatván vele tiszteletteljesen, hogy megrokkant egészségi állapota miatt lemond a hivataláról.

Azt hiszem az volt az első valótlanság, amit a táblabíró ur tudva állított valaha. Tudniillik, hogy ő rokkant lett volna. Olyan egészséges volt, mint a makk. A harmincz esztendő alatt a bírósági helyiségek fülledt szobáiban, az ifjukori nélkülözések semmit nem ártottak vas idegzetének.

Harmincz esztendő óta egyforma egészségnek örvendett. Dehát valamely csak meg kellett indokolni a lemondást, miután nem várta be a negyven esztendő szolgálati időt, amiért aztán teljes nyugdíj jár.

— Eh, gondoltá Bihary, a kegyelmes ur tizenkét esztendeje nem látott engem. Együtt bírósokdunk a törvényszéknél. Azóta ő miniszter lett, én táblabíró, elfelejtett az engem ugy, mintha soha sem látott volna.

S ebben tökéletesen igaza volt Bihary Balásznak. Elég gyorsan intézték el kérvényét s jubileuma után egy hónappal ott ült a főtéri Korona kávéház egy alakjánál, vastag szivarból ergette a füstöt s önelégült szívbarózzéssal fogadta hivatalba siető kollégáinak s egykori alantaisainak köszönetét.

— Mentek robotolni, mentek intrikálni, gondolta.

Aztán hozzáfűzte.

— No, nekem elég volt.

Bihary Balázs, tudta, mit csinál, midőn a teljes nyugdíjigogosultsága előtt penzionáltatta magát. Nem volt neki érdeme több szolgálni.

Otvenkét esztendő volt, izmos s érzete, hogy élvezni tudja még az élet örömeit. Takarékosan élt, még az 1000 forintos albírói fizetéséből is fölr tudott tenni néhány tízest, hisz senkire nem kellett költenie; aglegény maradt, szülei már gyermekkorában meghaltak. Így gyűlt össze néhány ezer forint. Aztán amiről senki nem tudott, néhány hónap előtt az égből potyányt esett valami harminczöt ezer forintocsa. Örökölte el egy nagybácsitól, akit soha nem látott. A néhai falusi uszorsvát, három község lakossága átkozta el a pénzt, amit halomba gyűjtött. Egy napon megtűtötte a guta s csak annyi ideje, maradt hogy elmondhassa az ágyához hívott hivatalos embernek, miszerint uoakaesére hagyja minden vagyonát.

Bihary Balázs fölvette az örökséget s szépen a takarított ezrescék mellé tette a takaréka. Kényelmes, gondatlan élet mosolygott feléje. kárpótlás a munkában és a föllebbvalók iránt érzett keserőségeken eltelt életét.

A szabadság első két három hónapja ugy elrepült, mint egy álom. Pompásan érezte magát. Odahaza reggelizett. Aztán sétára indult a városban. Bejárta a nagy piacot s olyan gyönyörűséggel élvezte a dolguk után látó futó emberek bongását. Aztán vagy látogatást tett, vagy haza ment, olvasni a kedvenc lapját. Megebedt, s nyomban a kaszinóba ment, ahol már régi cimborák várták a tarokkártával. Este vendéglőben vacsorázott, s ha akadt jótársaság, bizony elmulatott a nyugalmazott táblalábú ur a hajnali órákig is.

Egy ilyen vidáman eltöltött éjszaka után hallagott hazafelé Bihary, mikor az a beleset érte, hogy megbottolt valami apróceprő gödörben, aminő a helyi lapok örökös fájdmalra, bizony sok van a Rákoczy Ferenc fejedelem utcájában. Elbukott és oly szerencsétlenül, hogy kifuzamodott a lába. A nyöszörgő urat ugy találta meg az éjjeli őrs s haza szállította.

Bihary Balázs most volt beteg életében először. Igaz, nem volt nagy betegség. Fájdmalás mütélt igazították helyére a lábát, de aztán jót volt minden. Csak hogy éppen ágyban kellett maradnia az összekötött lábával. S naphosszat ott feküdt egyedül szobájában. Mert az apólonő, aki vén, csuf és barátságatlan volt, már harmadnapra elkergette. Inkább magányosan feküdt odahaza. Igaz, hogy hébe hóba meglátogatták jóbarátai, ismerősei, az első hetekben gyókrabban, de aztán már ritkábban, amint az történni szokott. S a beteget napról-napra jobban gyötörte az unalom, a magány.

Megunta az olvasást, étvágya a hosszszas fekvés miatt nem volt. Ugy feküdt ott az ágyban, mint a rab a börtönében. Vendégeit, akik hébe hóba látogattak el hozzá, meggyűlölte, mert mindegyiknek arcáról leolvasta a mehetnéket és hogy éppen muszájából, tisztességutadságból jöttek hozzá.

A nyugalmazott táblalábú ahogy ott feküdt az ágyban szomorúan, tüpöngve, rájött arra a neki új igazságra, hogy a munkátalan szabadság és a gondtalan ekzisztencia, nem minden. Kell még hozzá sok, ha az ember megelégedten akar élni. S ebből a kiindulási pontból aztán tovább fűzte a gondolatait. S bus tüpöngéseinek tizenhatodik napján kitért belőle a keserű szemrehányás.

Miért is nem házasodtam meg!

S lehuntya szemeit. Az ellustolt fantázia lázas munkába fogott. A nyugalmazott táblalábú elképzelte: hogyan lenne most, ha neki felesége volna. Az asszony szép, szelíd, tiszta, világoskék kötényvel, kövér, fehér kezekkel ott sürgő-forog az ágya mellett. Megigazítja a vánkosát. Megsimítja a homlokát.

— Nincs lázad?

— Kell-e valami öregem?

Aztán lejön a fia, a legidősebb. Lábujhegyen lép az anyjához, s a fölébe sug valamit. Bizonyára pénzét kér a hunczfut, mert elvesztett a latin nyelvtana, a tanár már észrevette, hogy nincs könyve s haza akarta kergetni az iskolából. A beteg boldogan nézi őket. Az a gyerek szakasztott az apja. A feje, az orra, a válla, állása. S oda akar szólni az asszonynak:

— Add neki oda azt a kis pénzt, én is így csaptam be az anyámat...

(Vége küv.)

Irodalom.

— Irodalmi esemény van készülődésben Arról van ugyanis szó, hogy nemzeti irodal-

munk összes elhunyt nagyjainak munkái egyöntetű, díszes kiadásban kerüljenek a magyar nemzet kezébe; egyöntetűen, díszesen és olcsón, 55 csinosan költői, könnyen kezelhető kötetben. Balassától és Zrinyitől Arany Jánosig mindentmagá a foglal ez a kiadás, a mit költői irodalmunk maradó becsült fömlatalhat. De nemcsak költőink munkáit: Széchenyi István, Deák Ferencz, Kossuth Lajos, Kemény Zsigmond munkáinak legjavát is A „Magyar Remekírók” tehát nagy költőink és íróink olyan kiadás lesz, a milyennek évtizedek óta vár a magyar nemzet és arra való, hogy olvassák, mert elhagyja azt, a mi másod- vagy harmadrangú, avagy a mi csupán a tudós kutatók érdekli. A régebbi írók műveit irodalmi értékeikhez és irodalomtörténeti jelentőségükhöz mért megválogatásban, az újkori írók (nevezetesen Arany, Vörösmarty, Petőfi, Tompa, Gara, Bajza, Czuczor, Vajda, Arany László, Szigligeti, Madách, Reviczky, Csiky) műveit lehetőleg teljességükben, mindenestre főműveikkel fogja felölelni. A Franklin-Társulat mint e korszakos irodalmi vállalat kiadója, ezzel a vállalatával nagy meglepetést szerez a nemzetnek. Ezek óta készül rá; egymás után szezte meg terve kivételéhez jeles íróink munkáinak kiadói jogát, s most, hogy Arany János művei is tulajdonává lettek, siet annak megvalósításával s 55 tekintélyes szép kötetben egyesíti nemzetünk szellemi munkássága legjavának summáját, azzal a nagy gondossággal, melyet az ilyen tekintélyes vállalat megkövetel. Ezért az egyes írók munkáit lehívatottabjaik rendezik saját alá s látják el életrajzzal. Eltűnök Gyulai Pál, Beöthy Zsolt, Berzevics Albert, Kossuth Ferencz, Eötvös Károly, Rákosi Jenő, Lévy József, Vadnay Károly, Heinrich Gusztáv, Riedl Frigyes, Badics Ferencz, s. b. Az eszme, mely a kiadó társulatot e nagyjelentőségű vállalat közrebocsátásánál vezérli, az, hogy lehetővé tegye minden családnak a magyar nemzet jeles és remek íróinak megszerzését, ép úgy, a hogy a művelt külföldön is a legszegényebb jövedelmű család is legelső sorban a nemzeti klasszikusok birtokába jut. A kiadó Franklin-Társulat e nagy vállalat részletes programját összefoglalja közzéadni és ugyanakkor a kiadást megindítani kötelességének tartja azonban már most, — a közönség saját érdekében. — a figyelmeztetéseket ellen megővja. A hírlapokban ugyanis néhány nap óta „Képes remekírók könyvtára” czím alatt egy vállalat hirdetteik, melynek czíme félreértésekre adhat alkalmat. Ily félreértések vagy megértészetések kikerülése végett hangsúlyozni szükséges, hogy a magyar remekírók gyűjteménye kizárólag és csakis a Franklin-Társulat kiadásában jelenhetik meg, mivel ez a társulat az idő szerint a magyar írók kiadási jogainak kizárólagos tulajdonosa.

— *A Stuartok koronája.* Brandes beszéli „Lengyelország” című könyvében, midőn beszámol lengyelországi utjáról, hogy a pétervári múzeumban egy orosz elkalauzolta őt a lengyel terebe. Itt körülnézve látta a dialmas zá zlókat, melyeket valaha szabad lengyel hadak feje fölött lobogtatott a szél, a trónszékét, melyen Szobieszky János ült végre figyelmessé tették egy szerényre, melybe a lengyelek magna chartája van zárva; itt őriztetik a lengyel alkotmány mint muzeumi tárgy. Leírja, mily sziv facsoritó és elszomorító e gondolat. Nem ez az egyetlen korona és trónszék és alkotmánylevél, mely muzeumba került. Edinburgban is van egy hermelinszegélyes gyönyörű aranykorona, tetején keresztrel, mely oly régóta nem érte nemzeti királyi fejét. A Stuartok koronája ez, az a korona, mely egyszer a szépséges szép Stuart Mária fején ragyogott. E nemzeti jelvényt most Edinburgban őrzik ezt is mint muzeumi tárgyat. Brandes azt is leírja, hogy mikor az ember kilép és elsétál a vilanovai nyárfák alatt, a szél susog a lombok között és azok oly magasan állanak, mint,

a Hadrián tívoli villájabeliek, mintha azt susogják: Gondolj reánk, ne feleddj el bennünket idegen, hiszen egész Európá elfeledkezett rolunk. Ne feleddj el a népet, a mely oly erősen hitt és szilárdan és mely oly szenvedélyesen tud szeretni. És mikor az ember így sétál a fák alatt, észbe jut: Hátha megis, mindezek ellenére! — Vajjon az edinburgi palotához körül susogják-e ilyet a nyárfák, beszél-e meg az északi szellő halkán Skótsország dalias királyánójáról, a ki olyan szép, olyan hatalmas és olyan győztes s ki olyan nagyon asszony volt. Ennek a koronának szép színes képet közli magyar földön először a Nagy Képes Világtörténet 127 kötetes nagy munka szerkesztője dr. Marcali Henrik, egyetemi tanár. Egy-egy kötet ár a díszes félbörktetésben 16 korona; füzetekenként is kapható 60 fillérrel. Megjelen minden heten egy füzet. Kapható a kiadóknál (Révai Testvérek Irod. Int Rt. Budapest VIII., Üllői út 18. sz.) s minden házai könyvkereskedés utján.

— *Megrendelések gyűjtése.* Tudvalevő, hogy e hó 1-én lépett életbe a megrendelések gyűjtésének korlátozásáról szóló 1900. évi XXV. t.-cz. E fontos törvény ismrele a kereskedőknek, iparosoknak, hatóságoknak, de általában a közönségnek igen szükséges. Ezt elégti ki az a magyarázatos törvénykiadás, mely tudomásunk szerint első az új törvényről. A füzet tartalmazza a törvény és az életbeléptetési rendelet teljes szövegét, az indoklást, bő magyarázattal, melyet Sugár Ignác az ismert közgazdasági író, a miskolci kereskedelmi és iparkamara h. tiltkára írt. A bejűdentes tárgymutatóval ellátott füzetet Löwy József fia miskolci cég csinos kiállításban adta ki. Ara 60 fillér.

— *Zarándoklat Lourdesba.* Augusztus hó 23-án indul el Budapestről Lourdesba az évi őszi zarándoklat Bécsen—Tiroln és Schweizon át. Útközben Innsbruckban, Einsiedelben Lyonban, Genfben és Zürichben tart a társaság hosszabb pihenőt. Jelenkezéseket augusztus hó 5-éig fogad el Schultz Károly esperes-plébános úr, mint a zarándoklat lelki vezetője, Német-Márokon (Baranyamegye).

Nyilttér. *)

O h r b a c h Antal kis-sztapári lakos növéremet: K ö v h a r y Sarolta kis-sztapári tanítónőnt súlyosan megsértette olyképen, hogy midőn őt növéremnek be akarták mutatni, tüntetően sarkon fordult s eltávozott.

Midőn e neveletlen eljárásáért tőle magyarázat kéretett, azt adta válaszul, hogy ő azzal ismerkedik meg, akivel akar.

E tény minden kommentár nélkül a nyilvánosságnak tudomására hozom s nevezett urat (!?) a közmegevetésnek átadom.

Mint hogy e ripók eljárás lovagias elégtételadásra képtelen: bűnvádi uton szerzek megsértett növéremnek elégtételt s ez uton az ügyet befejezettnek nyilvánítom.

Budapestben 1901. július hó 31-én
Kövény Bóla
VI. Szív.-utca 9.

„Henneberg-Selyem”

csak akkor valódi, ha közvetlen tőlem rendelve, blousok ruháknak fekete, fehér és színes, 65 krajczárról 14 fillér 65 krig méterenként. Mindenkinék portó- és vámmmentesen házhoz szállítva. Minták postafordulattal. Kérésre levélbeli is Szeiczba.

HENNEBERG G. selyem-gyáros
(cs. és k. udvari szállító) ZÜRICH.

*) Ezen rovatért nem felel a szerk.

Nyilttér.)*
HIRDETMÉNY.

Mély tisztelettel hozom a n. é. közönség szíves tudomására, hogy tekintettel a beállott holt időnyre, munkáim nem bocsátom el, hanem ugyanezen munkáimmal **augusztus hó 1-től szeptember 15-ig** bezárólag mérsékelt árak mellett dolgozom.

Midőn erről a n. é. közönséget tisztelettel értesítem és egyben pártfogásukat kérem, vagyok **külföldi tisztelettel**

SOHR SÁNDOR,

Egytuttal értesítem a t. vidéki szülöket, hogy deákok nálam teljes ellátást kaphatnak, olcsó ár mellett.

*) Ezen rovatért nem fejel a szerk.

1944. szám. Pivnicza község elöljáróságától. kig 901.

Árlejtési hirdetmény.

Pivnicza község, a képviselőtestület egyhangú, s immár törvényhatóságilag jóváhagyott határozatából erődleg teljeseu új jegyzői lakot épített és az építési munkálatok biztosítására Pivnicza községéhez **1901. évi augusztus hó 7-ik napjának délelőtti 9 órájára** nyilvános szóbeli árlejtési tárgyalást hirdet.

Kikiáltási ár 11.735 kor. 69 fillér, melynek 10 %-a az árlejtés előtt bánatpénzzül leteendő.

Az épület 1901. évi november hó 1-ig lető alá hozandó, 1902. évi július hó 1-ig teljesen elkészülve átadandó.

A vállalati összeg $\frac{1}{4}$ része, mikor az új épület falai ablak magasságban állanak, $\frac{1}{4}$ része mikor az épület lető alatt áll, $\frac{1}{4}$ része mikor az épület egészen kész és $\frac{1}{4}$ rész a hatósági felülvizsgálat után fizetetik.

Költségek vállalkozót terhelik. A műszaki munkálatok és építési feltételek alulírott jegyzőnél a hivatalos órák alatt tekinthetők meg.

Pivniczán, 1901. évi július hó 26-án. Lovassy Ödön, (P. II.) Kovácsévít Márkó, jegyző. bíró.

2144

kig 901. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Lajosfalva község képviselő testületének 99/901 és Torontál vármegye törvényhatóságának 923 kgy. sz. határozata értelmében közhírré tétetik, hogy a község 3 évi kenderkút szükséglete szállításának biztosítása céljából **1901. évi augusztus hó 8-án délelőtt 9 órakor** nyilvános árlejtés tartatik.

Árlejtési szándékozók kötelesek az árlejtést megelőzőleg a községi pénztárba 100 korona biztosítékot letenni, mely a 3 évi szerződési idő letelte után adatik vissza, addig 6 %-al kamatoztatik.

Vonatkozó köteles a kész kötélnek kilogramja szerinti ár ajánlatot tenni; a kötelek a község által meghatározandó minőség, vastagság és hosszúságban szállítani, köteles azokat a helybeli vasuti állomásra küldeni; az árlejtés

eredménye szerint megköteendő szerződés költségeit sajátjából fizetni.

A köteendő szerződés vállalkozóra nézve azonnal, a községre nézve törvényhatósági jóváhagyás után válik köteelő erejüvé.

Lajosfalván, 1901. évi július hó 25-én. Toth Béla, Nemetz János, hjegyző. bíró.

ECKERT-EDELRAUTE

dietikus

természetes likör

magas hegységi füvekből, desztillálva, jóízű, gyomorerősítő vadászatokon vagy úton, a vízhez keverve, kitünően frissítő Legjobban ajánlott

házi szer.

Csász. kir. szabadalmazott

likörgyár

ALB. ECKERT, GRAZ.

Több száz kiváló orvos ajánlja:

Szt. Lukácsfürdői hegyiforrás!
Legyen mindennapi italod!
Kapható: Minden nagyobb fűszerkereskedésben és vendéglőten.

Intézetek és egyetek figyelmebe!

Az összes szükséglenő nyomtatványok, könyvecskék és naplók sokkal olcsóbban kaphatók mint bárhol: Oblát Károly könyvnyomdájában Zomborban.

Permanens képes levelező-lap kiállítás.

Hecht B.

képes levelező-lap központi áruháza, könyv-, zenemű- és papirkereskedése,

„az új képes levelező-laphoz”

Zomborban,

Trefort-uteza, a gőzfürdő átellenében.

Legnagyobb és legszebb választék. — Bámulatos olcsó árak.

Eladás nagyban és kicsinyben.

Vidéki megrendelések gyorsan és lelkiismeretesen eszközöltetnek.

Permanens képes levelező-lap kiállítás.

Minden nap újonságok érkeznek a külföldről.

Minden nap újonságok érkeznek a külföldről.

9644

szám 1901.

Temesvári vásár-hirdetés.

Az idei temesvári Szt.-Jakab

országos vásár

f. évi augusztus hó 15-étől bezárólag augusztus 19-éig fog megtartatni.

Augtus 15. (csütörtök) 5 óra reggel előtt az állat felhajtás tilos.

Temesvárott, 1901. évi június hó 27-én.

A városi főkapitányságtól.

BANDL REZSŐ,
főkapitány.

Bánati ló-, szarvasmarha-, juh- és sertésvásár.

Gyümölcs-, mezőgazdasági-, kereskedelmi- és Iparvásár.

Vásárokat látogató és házalóknak!

Kiabáló gumifűjők, gömbölyűk és hosszúak, ördög-kolbász, gigerli és szivarfűjők minden színben. Elefántormány madárhanggal. Fülleműle fuvo-la, meglepően madárhangot utánoz. Szaladó fénylő egerek. Repülő gumi kolbász (nagy heez Hasmenő gigerlik, hashajtó pilulákkal. Ezenkívül mindenféle legujabb játékok és mulattató cikkek a legjobb minőségben kapható

M. Hacker's Söhne,

Bécs VII. Neubaugasse 20.

Nagybani árukereskedésében, utánvétel mellett, csakis megelőzőleg beküldött foglaló ellen Pontos és szolid kiszolgálás Mustraküldet 1 korona

Értesítés.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy **SZABADKAN**, Kossuth-utca, 21. szám alatt **gyógyfűszer**

drogua üzletet

nyitottam,

ahol vegyszer, pipere, illatszer és háztartási, ugysintén mezőgazdasági és állatgyógyászati cikkeken kívül az e téren felmerült összes ajánlások is kaphatók.

Midőn bátorodom becses figyelmét üzletem megnyitására tisztelettel felhívni, nagyrabecsült pártfogását kérve, maradok kiváló tisztelettel

Zalán Béla.

Hirdetések

felvételnek legolcsóbb árak mellett lapunk

kiadóhivatalában.

Nem közönséges borostyán vagy borszeszlakk, hanem könnyen illó készítmény szép fényvel, erős elfedő hatással és gyors száradással. A padló kiválóan elegáns kftűsöt nyer.

Uj Nagyszerű Uj máz padlóra, falakra, bu-torokra, stb.

„EOLIN-LAKK“

törvényileg védve.

Befűdi a régebbi fényezőseket. kapható 5 féle színben.

Azonnal szárad szagtalan.

Szín és fény egy behuzással.

Tartósság szavatolva.

Zomborban: Parcsétfel Károlynál
Deák Ferencz-körút 205

Szivattyúk M érelegek,

minden neme házi és nyilvános czeleokra, a mezőgazdaság-, építkezés- és iparnál.

Csővek, tömlők, csapok stb. stb.

Szivattyú és gépgyártási betéti társaság

W. GARVENS, WIEN, { I. Schwarzenbergstrasse 6.
I. Wallfischgasse 14.

Kapható: technikai és gépizletekben, kútkészítőknél stb.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Gyümölcs és szőlő bor készitési gépek.

Gyümölcs és szőlő sajtók,

folytonosan ható keltős emeltyű szerkezettel és nyomerő szabályzóval. A munka képesség 20% nagyobb mint bármely más sajtónál.

Hydraulikus sajtók.

Szőlő és gyümölcs zuzók

és boggyó morzsolók.

Teljesen felszerelt szűretelő készülékek. Szőlő és gyümölcs örlők. Aszaló készülékek gyümölcs és főzelék aszalásra, **gyümölcs-vágó és hámozógépek**, legujabb szerkezetű szab. önműködő „Syphonia“ gyümölcs és szőlővesző permetező, gyártanak és szállítanak jótállás mellett a legjobb kivitelben

Mayfarth Ph. és Társa

es. kir. kizár. szabad. gazdasági gépgyárak, vasöntőde és gőzhámor.

BECS, II. Táborstrasse 71.

Kitüntetve 45 arany, ezüst és bronz éremmel.

Árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Képviselők és viszontárúsítók felvételnek,

TUNA GUSZTÁV áruháza

ZOMBOR.

„Király-vászon-vállalat“ gyári raktára.

Mélyen tisztelt Asszonyom!

Van szerencsém becses tudomására hozni, miszerint összeköttetésem folytán sikerült a páratlan minőségű „Király-vászon“ gyári raktárát megnyernem.

Példátlan módon nyilvánul a hölgyközönség megelégedése ezen „Király-vászon“ iránt, mely körülmény arra indított, hogy egy véget b. czimére kegyes megtekintés végett küldjek.

A legnyomatékosabban kérem mellőztassék ezen vásznat **kibontva megtekinteni**; minősége és tartósságáért a kezeséget mindenkorra elvállalom.

Ezen vékonyabb, mindenféle fehéreműre alkalmas 84 cm. széles „Király-vászon“ 23 métert (régí 30 rőföt) tartalmazó végben **gyári áron 8 frt.** — krért (16 korona) t. czimednek legjobban ajánlhatom.

Kiváló tisztelettel

TUNA GUSZTÁV.